

ارزیابی اقتصادی شرکت (کارخانه) رب گوجه فرنگی نیوشه

مجری طرح: پژوهشکده اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس

کارفرما: شرکت سرمایه‌گذاری تامین اجتماعی

سال خاتمه طرح: ۱۳۷۹

مسئول طرح: دکتر مرتضی عزتی

خلاصه‌ای از نتایج و کلیات تحقیق:

اساس تولید رب گوجه‌فرنگی، استخراج آب از گوجه‌فرنگی و تغلیظ آب گوجه جدا شده توسط حرارت می‌باشد. طبق تعریف، رب گوجه‌فرنگی از عصاره غلیظ شده گوجه‌فرنگی بنام *lycopersicum esculentum* از خانواده *solanaceae* می‌باشد.

کاربرد اصلی این محصول بعنوان یک ماده غذایی خوش‌رنگ کننده و طعم دهنده و اشتها آور در تولید خورشها و مواد غذایی دیگر می‌باشد. علاوه بر این با توجه به ارزش غذایی خصوصاً ویتامین «ث» می‌تواند از نظر تغذیه‌ای نیز در تامین مواد غذایی بدن نقش داشته باشد. همچنین رب گوجه‌فرنگی بعنوان ماده اولیه در تولید انواع سس‌ها و بعضی از انواع ترشیها در صنایع غذایی، مصرف قابل توجه‌ای دارد.

از نظر نقش رب گوجه‌فرنگی بعنوان چاشنی در تولید مواد غذایی دیگر، می‌توان از آب‌غوره، آب‌لیمو و رب انار، غوره و مانند اینها بعنوان کالاهای جانشین نام برد، اما به لحاظ خوش‌رنگ کردن غذا در فرهنگ مصرف کشور ما، رب گوجه‌فرنگی تقریباً کالایی بی‌رقیب است.

با توجه به شرایط خاص جغرافیایی و آب و هوایی در ایران، کشت و تولید گوجه‌فرنگی در سالهای اخیر گسترش قابل توجه‌ای داشته و خوشبختانه همگام با توسعه کشت گوجه‌فرنگی، صنایع تبدیلی آن نیز از رشد نسبتاً خوبی برخوردار بوده است. بعلاوه فصلی بودن تولید گوجه‌فرنگی اکثراً رب گوجه‌فرنگی در کارخانه‌جات کنسروسازی تولید می‌شود، بطوریکه در ایامی که گوجه‌فرنگی در دسترس نباشد این واحدها به تولید محصولات کنسروی دیگر می‌پردازند. اما در ایران در صورتیکه تنها به گوجه‌فرنگی منطقه استقرار کارخانه متکی باشیم حدود ۱۰۰ روز در سال بیشتر نمی‌توان رب تولید کرد، ولی در صورتیکه در نظر باشد گوجه‌فرنگی از سراسر کشور تامین شود تولید رب گوجه‌فرنگی را حدود ۴ تا ۵ ماه می‌توان ادامه داد.

با توجه به کیفیت خوب بعضی از انواع واریته‌های گوجه‌فرنگی در ایران از نظر رنده‌ی و رنگ و نیز هزینه کارگری پایین نسبت به کشورهای اروپایی، ایران می‌تواند موقعیت بسیار خوبی در بازار جهانی داشته باشد، اما متأسفانه در سالهای اخیر مشکلات صادرات و تقاضای زیاد بازار از داخل از یک‌طرف و مشکل اساسی بسته‌بندی از طرف دیگر سبب شده است که میزان صادرات رب گوجه‌فرنگی بسیار جزئی باشد و از مرز هزار تن تجاوز ننماید.

از نظر مصرف همانطور که اشاره شد، مصرف رب گوجه‌فرنگی بعنوان چاشنی و رنگ‌دهنده در تولید اکثر غذاهای خانگی در فرهنگ مردم ما پذیرفته شده، بطوریکه کمتر غذایی است که بدون مصرف رب گوجه‌فرنگی تهیه شود. مسلماً با افزایش جمعیت، مقدار مصرف رب گوجه‌فرنگی نیز در حال افزایش خواهد بود. با این حال کارخانه رب گوجه‌فرنگی نیوشه که در شهرک صنعتی بوعلی همدان واقع شده است، یکی از واحدهای تولیدی نسبتاً کوچک رب گوجه‌فرنگی است. در این گزارش حاصل ارزیابی این کارخانه ارایه می‌شود. در این ارزیابی ابتدا داراییهای کارخانه ارزشگذاری و قیمت تمام شده رب تولیدی محاسبه شده و پس از آن نرخ سود سرمایه‌گذاری به دست آمده و در نهایت جمع‌بندی ارایه شده است. در بخش جمع‌بندی این گزارش پیشنهادات زیر مطرح گردیده است:

- با تجهیز کارخانه و سرمایه‌گذاری تکمیلی می‌توان تولیدات کارخانه را تنوع بخشید و افزایش داد، بطوریکه در طول سال تولید داشته باشد. این کار ممکن است سوددهی سرمایه را (با سرمایه‌گذاری جدید) افزایش دهد.
- در صورتی که سرمایه‌گذاری لازم برای بسته‌بندی استریل صورت گیرد، این شرکت می‌تواند صادرات نیز داشته باشد.